

Силабус курсу:

ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ

СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

<i>Ступінь вищої освіти:</i>	магістр
<i>Спеціальність:</i>	072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
<i>Рік підготовки:</i>	1
<i>Семестр викладання:</i>	2 (весняний)
<i>Кількість кредитів ЄКТС:</i>	5
<i>Мова(-и) викладання:</i>	українська
<i>Вид семестрового контролю</i>	залік

Автор курсу та лектор:

к.е.н., доц., Тищенко Володимир Валентинович

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри фінансів та банківської справи

посада

dr_vlad@ukr.net

електронна адреса

+38(050) 2542330

телефон

месенджер

510 ГК, за розкладом

консультації

Викладач лабораторних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

Викладач практичних занять:*

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

посада

електронна адреса

телефон

месенджер

консультації

* – 1) дані підрозділи вносяться до силабусу в разі, якщо практичні та (або) лабораторні заняття проводить інший викладач, котрий не є автором курсу та лектором; 2) припустимо змінювати назву підрозділу на «Викладач лабораторних та практичних занять:», якщо лабораторні та практичні заняття проводить один викладач, котрий не є автором курсу та лектором.

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу: формування у здобувачів вищої освіти глибоких професійно-орієнтованих знань з питань функціонування міжнародних та національних платіжних систем, визначення їх змісту та ролі у забезпеченні стабільного функціонування банківської системи, розвитку безготівкових розрахунків та розширенні сфери платіжної інфраструктури.

Результати навчання: У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен:

знати:

- законодавчу базу, що регламентує діяльність платіжних систем;
- основні характерні риси сучасної платіжної системи України;
- економічний зміст та механізм здійснення платіжних та розрахункових операцій та послуг.

вміти:

- визначити розмір і потребу в послугах платіжної системи;
- складати прогноз затрат від застосування платіжної системи банку;
- визначити тарифи і надійність платіжної системи банку;
- оформляти банківські документи;
- давати оцінку діяльності платіжній системи банку.

Передумови до початку вивчення: Магістерський рівень

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних загальні компетентностей:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
2. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.
3. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних спеціальних компетентностей:

1. Використовувати дослідницькі та управлінські інструменти з ціллю аналізу функціонування міжнародних платіжних систем, їх змісту та ролі у забезпеченні функціонування банківських систем та платіжної інфраструктури.
2. Обробляти та систематизувати інформацію з ціллю засвоєння методів та технологічних особливостей реалізації розрахункових операцій в платіжних системах

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
1.	Тема 1. Становлення і сутність платіжної системи	2/0/2	1/0/0	Міжбанківські розрахунки в колишньому СРСР. Передумови реформування платіжної системи. Реорганізація платіжної системи. Основні терміни, визначення і поняття. Види платіжних інструментів. Інструменти безготівкових розрахунків. Класифікація по характеру здійснюваних платежів. Системи міжбанківських розрахунків. Внутрішньобанківські платіжні системи. Системи «клієнт - банк». Системи масових платежів. Класифікація платіжних систем за механізмами здійснення платежу. Класифікація за технологією здійснення платежу. Основні елементи платіжної системи. Ефективність платіжної системи. Оперативність платіжної системи. Економічність платіжної системи. Надійність платіжної системи. Безпека платіжної системи. Зручність платіжної системи. Стандарти Ламфалусси платіжної системи.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
2.	Тема 2. Правове регулювання роботи платіжної системи, учасники і організація розрахунків	2/0/2	1/0/0	Користувачі платіжної системи. Участь комерційних банків в платіжній системі. Центральний банк – учасник платіжної системи. Спеціалізовані посередники в платіжній системі. Законодавство про платіжну систему. Нормативна база діяльності платіжної системи. Договірна база платіжної системи. Сутність розрахунків. Системи розрахунків на чистій основі. Принцип клірингу. Системи розрахунків на валовій основі. Системи розрахунків на валовій основі в режимі реального часу. Порівняння методів розрахунків на валовій і чистій основі.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
3.	Тема 3. Спеціальні платіжні засоби і інструменти	2/0/2	0/0/1	Сутність платіжних карток. Класифікація пластикових карток за способом запису інформації. Класифікація пластикових карток за призначенням. Класифікація пластикових карток за способом доступу. Класифікація пластикових карток по платіжних системах і по приналежності до установи-емітента. Цільове призначення картки. Переваги банківська пластикова картка перед готівкою. Класифікація пластикових карток залежно від типу розрахункової схеми. Механізм розрахунків на основі кредитних карток. Технологія виготовлення пластикових карток. Загальні положення про застосування платіжних карток в Україні. Емісія платіжних карток в Україні. Еквайрінг і операції із застосуванням платіжних карток в Україні. Емісія спеціальних платіжних засобів. Здійснення операцій з використанням спеціальних платіжних засобів. Вимоги до безпеки здійснення платіжних операцій. Електронні гроші в Україні. Узгодження правил систем електронних грошей.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)		Стислий зміст	Інструменти і завдання
		очне	заочне		
4.	Тема 4. Технологічна інфраструктура платіжних систем	2/0/2	0/0/1	Етапи обробки інформації. Засоби обробки даних. Комп'ютерне устаткування. Програмне забезпечення. Допоміжна інфраструктура. Засоби телекомунікації. Телекомунікаційні мережі. Концепція відкритих систем. Устаткування систем масових платежів. Стандарти платіжних карток. Банківські автомати (банкомати). Електронні платіжні термінали для роздрібною торгівлі.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
5.	Тема 5. Система електронних платежів НБУ	2/0/2	0/0/0	Завдання і функції СЕП. Правові основи СЕП. Нормативно-правова база. Роль Національного банку України в платіжній системі. Структурна схема СЕП. Складові СЕП. Побудова СЕП. Учасники СЕП. Ідентифікація учасників СЕП. Технологія обміну інформацією між учасником СЕП и ЦОСЕП. Обмін інформацією у файловому режимі. Типи і призначення файлів. Виконання платежу і обмін технологічною інформацією у файловому режимі. Підсумкова інформація дня за підсумками платежів, здійснених у файловому режимі. «Нічні» файли В. Обмін інформацією в он-лайн режимі. Взаємодія учасника СЕП с СЕП в он-лайн режимі на протязі доби. Принципи організації СЕП. Загальні принципи СЕП. Консолідований коррахунок. Моделі обслуговування консолідованого коррахунку в СЕП. Порівняльний аналіз моделей обслуговування консолідованого коррахунку в СЕП. Управління філіями за допомогою механізму лімітів в СЕП. Засоби управління роботою банку в СЕП. Інформаційно-пошукова система СЕП. Захист інформації і дозвіл питань безпеки в СЕП. Система резервування СЕП.	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
6.	Тема 6. Національна Система Масових Електронних Платежів	2/0/2	0/0/0	Сутність НСМЕП. Ціль створення і структура НСМЕП. Функції Платіжної організації, членів і учасників НСМЕП. Платіжна картка НСМЕП. Платіжні додатки платіжних карток НСМЕП. Система інтернет-платежів НСМЕП. Розрахунки в системі інтернет-платежів НСМЕП. Використання НСМЕП в соціальній сфері	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання
7.	Тема 7. Зарубіжні платіжні системи	2/0/2	0/0/0	Огляд зарубіжних платіжних систем. Міжнародна платіжна система Diners Club. Міжнародна платіжна система American Express. Міжнародна платіжна система MasterCard International. Платіжна система Visa International. Міжнародна платіжна система TARGET	Участь в обговоренні Тести Індивідуальні завдання

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Ковальчук Т.Т. Сучасні платіжні системи : [монографія] / Т.Т. Ковальчук, В.С. Лук'янов. – Київ : Знання, 2010. – 190 с.
2. Пиріг С.О. Платіжні системи : навч. посіб. / С.О. Пиріг. – Київ : Центр учбової літератури, 2008. – 240 с.
3. Чайковський Я.І. Платіжні системи : навч. посіб. / Я.І. Чайковський. – Тернопіль : Карт-бланш, 2006. – 210 с.
4. Волохата В.Є. Функціонування платіжних систем України на сучасному етапі їх розвитку / В.Є. Волохата, А.А. Чубенко // Молодий вчений. – 2014. – № 7 (1). – С. 63–67.
5. Віднійчук –Вірван Л.А. Платіжні системи. Навч. посібник.-Київ: Магнолія, 2018. -190 с.
6. Грицюк П.Ю. Особливості захисту електронних платіжних систем у мережі Інтернет / П.Ю. Грицюк, Ю.І. Грицюк // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. – Вип. 23.10. – С. 314– 331.
7. Калмикова О.М. Функціонування платіжної системи України та стратегії її розвитку / О.М. Калмикова, Р.П. Лісна // Молодий вчений. – 2015. – № 1 (16). – С. 100–103.
8. Кравченко І.С. Визначення сутності поняття "платіжна система" / І.С. Кравченко, Ю.С. Балакіна // Фінансовий простір. – 2014. – № 3. – С. 141–146.
9. Кравченко І.С. Сучасний стан і перспективи розвитку Національної системи масових електронних платежів на ринку банківських платіжних карток в Україні / І.С. Кравченко, І.В. Дрозд // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. – № 2. – С. 141– 148.
10. Система електронних платежів Національного банку України та діяльність банків України на ринку платіжних карток у 2014 році // Вісник Національного банку України. – 2015. – № 3. – С. 21–30.
11. Черномор В.О. Сучасний стан та перспективи розвитку платіжних систем в сфері електронної комерції / В.О. Черномор // Фінансовий простір. – 2015. – № 1. – С. 283–291.
12. Пиріг С.О. Платіжні системи. Навч. посібник. Київ, ЦУЛ 2017. - 240с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач вищої освіти може отримати визначену кількість балів:

Інструменти і завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	20
Тести	25
Індивідуальні завдання	25
Залік	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS
90-100	A
82-89	B
74-81	C
64-73	D
60-63	E
35-59	FX
0-34	F

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань студент має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення мають бути оформлені відповідними посиланнями. Списування є забороненим.

Завдання і заняття:

Всі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Студент може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути зараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Поведінка в аудиторії:

На заняття студенти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять студенти:

- не вживають їжу та жувальну гумку;
- не залишають аудиторію без дозволу викладача;
- не заважають викладачу проводити заняття.

Під час контролю знань студенти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.